

God man för ensamkommande barn

Överförmyndarnämnden
informerar

Vem kan bli god man?

God man ska uppfylla följande krav:

- vara erfaren, rättrådig och i övrigt lämplig för uppdraget (11 kap. 12 - 13 § föräldrabalken)
- vara särskilt lämpad för arbete med barn i en utsatt situation,
- ha kunskap om barns behov i olika åldrar och ha förståelse för deras situation
- ha goda kunskaper om det svenska samhället (skola, vård, myndigheters ansvar), m.m.
- bör behärska god svenska
- vara opartisk i förhållande till myndigheter
- ha kunskap om utlänningsärenden och asylprocess.

För att utreda lämpligheten begär överförmyndarnämnden in uppgifter från Rikspolisens belastningsregister, Kronofogden och socialnämnden.

Om överförmyndarnämnden finner att en person inte är lämplig för ett uppdrag som god man kan denne inte överklaga myndighetens ställningstagande. Det är ingen rättighet att bli god man.

För att öka rättssäkerheten för de ensamkommande barnen och för att tydliggöra gode mannens uppdrag kräver överförmyndarnämnden att blivande gode män genomför en webbutbildning. Intyget på genomförd webbutbildning lämnas in till överförmyndarnämnden innan personen kan få ett uppdrag som god man för ensamkommande barn.

God man för ensamkommande barn

En god man för ett ensamkommande barn träder in i barnets föräldrars ställe och är därmed behörig att fatta alla beslut som rör barnet. Gode mannen blir både förmyndare och vårdnadshavare för barnet. Den gode mannen ska vara det nav kring vilket barnets angelägenheter samordnas.

Uppdragets början

När ett ensamkommande barn kommer till Sverige utan vårdnadshavare måste det ha en god man. Barnet anvisas av Migrationsverket till Sollefteå kommun och socialtjänsten placerar barnet på lämpligt boende. God man anordnas i den kommun där barnet vistas.

Överförmyndarnämnden i Sollefteå tar emot ansökan från Migrationsverket eller via socialtjänsten gällande god man för det ensamkommande barnet. Överförmyndarnämnden tillfrågar en god man som tar kontakt med boendet och/eller socialtjänsten som bokar tolk för ett första samtal.

Vid besöket ska gode mannen träffa barnet och förklara för barnet vad gode mannens roll kommer att bli. Beroende på barnets ålder, mognad och hälsotillstånd ska gode mannen informera barnet om hur asylärendet går till, vilka myndighetskontakter som kommer att ske, om boende, skola och hälsoundersökning.

Barnet har rätt att yttra sig kring valet av god man. Barnet kan dock inte tacka nej till att en god man förordnas.

Efter mötet beslutar överförmyndarnämnden om att barnet får en god man. Beslutet skickas till gode mannen, Migrationsverket och socialtjänsten i den kommun som placerat barnet.

Om barnet tidigare vistats i en annan kommun kan en god man redan ha blivit utsedd av den kommunen. Gode mannens uppdrag upphör inte på grund av att barnet flyttar utan han/hon kan då be att bli utbytt. Det är då överförmyndarnämnden i Sollefteå kommun som ombesörjer bytet.

Uppdraget som god man

Gode mannen har genom sitt ställföreträdarskap rätt att ta del av information som rör barnet och ska bli informerad om och har rätt och bör delta i möten m.m. gällande barnet. Det är viktigt att gode mannen har ett nära samarbete med både barnet, boendet, socialtjänsten samt övrig personal som arbetar med barnet.

Gode mannen har till uppgift att:

- Ansvara för barnet i vårdnadshavares ställe
- Hålla kontinuerlig kontakt med barnet
- Ansvara för barnets ekonomi
Detta innebär även att gode mannen har ett ansvar att se till att barnets pengar går till avsett ändamål. Eftersom det finns riktlinjer för vad Migrationsverkets dag ersättning ska gå till (kläder, skor, hygienartiklar, telefonsamtal m.m.) är det inte lämpligt att gode mannen lämnar ersättningen till barnet så att barnet kan använda pengarna fritt.
- Boka tolk till möten som gode mannen initierat
- Kontakta barnets offentliga biträde som hanterar asylprocessen
- Delta vid samtal hos Migrationsverket
- Ansöka om dag ersättning, klädbidrag, glasögonbidrag och busskort (kontakta Migrationsverket för att få veta vilka bidrag barnet kan ha rätt till)

- Boka hälsundersökningar och tandläkarbesök
- Delta vid första läkarbesöket/hälsundersökningen - därefter vid behov och/eller om barnet önskar att gode mannen är med
- Skriva in barnet i skola
- Vid behov kontakta psykiatriska barn- och ungdomsvården
- Medverka vid planeringssamtal i boendet
- Medverka vid utvecklingssamtal på skolan
- Informera boendepersonal om ev. medicinering och barnets hälsotillstånd
- Godkänna barnets boende (socialtjänsten får inte flytta barnet utan gode mannens tillstånd)
- Redovisa uppdraget till överförmyndarnämnden.
 Gode mannen är enligt lag skyldig att inom två månader från den dag överförmyndarnämnden beslutar om förordnandet lämna in en förteckning över barnets tillgångar och skulder. I de flesta fall har barnet inga tillgångar eller skulder men förteckningen måste ändå lämnas in. Gode mannen ska sedan varje år redovisa barnets ekonomi till överförmyndarnämnden, om gode mannen inte erhåller en befrielse från att lämna årsredovisning. Gode mannen ska dock alltid ha god kontroll över barnets ekonomi och inte sammanblanda den med sin egen. Gode mannen ska även lämna in en redogörelse över uppdraget till överförmyndarnämnden för att arbetet ska kunna granskas och för att arvode ska kunna bestämmas. Om gode mannen har utfört uppgifter som inte ingår i uppdraget kan denne inte heller räkna med att få arvode för detta.

Gode mannens uppdrag är inte att:

- Sörja för barnets dagliga omvårdnad
- Skjutsa barnet till t.ex. skolan eller fritidsaktiviteter
- Sköta den vardagliga kontakten med skolan, t.ex. sjukanmälan
- Handla åt barnet, ex. mat eller kläder mm
- Att ingripa vid bråk eller andra konflikter på boendet
- Tillhandahålla matsäck eller matpengar vid besök på Migrationsverket
- Boka tolk till möten som gode mannen inte har initierat om ex skolan/boende kallar till möte
- Följa med barnet till skolan, läkare eller fritidsaktiviteter. I enskilda tillfällen kan dock detta vara aktuellt. Önskar barnet att t ex gode mannen från boendet följer med ska hänsyn tas till detta.
- Att företräda barnet vid den rättsliga prövningen av asylfrågan, det är offentliga biträdets roll. Gode mannen bör inte själv agera genom att ex. skicka in skrivelser eller kontakta migrationsdomstolarna.

Uppdraget efter att barnet fått permanent uppehållstillstånd (PUT)

Efter att barnet fått permanent uppehållstillstånd ska en vårdnadshavare förordnas så snart det är möjligt.

Under den tid socialnämnden utreder vem som kan vara lämplig som särskilt förordnad vårdnadshavare, är den gode mannen skyldig att kvarstå som ställföreträdare för barnet. Detta får dock inte fortgå under en alltför lång tid. Gode mannen bör se till att socialnämnden påskyndar arbetet med att få en vårdnadshavare för barnet.

Några uppgifter måste dock gode mannen göra i väntan på vårdnadshavare:

- Ansöka om ekonomiska bidrag, ex. studiebidrag (dagersättningen från Migrationsverket upphör när barnet får PUT)
- Återlämna LMA- och bankkort till Migrationsverket
- Ansöka om pass och ID-kort
- Öppna bankkonto till barnet.

Uppdragets upphörande

- Uppdraget upphör om barnet lämnar Sverige eller avviker
- Uppdraget upphör automatiskt vid barnets 18-årsdag
- Uppdraget upphör om barnets föräldrar kommer till Sverige eller om barnet får en särskilt förordnad vårdnadshavare.

Om barnet avviker

Det händer att barnet avviker från boendet eller skolan. Om ett barn avviker ska boendet/skolan omgående kontakta gode mannen så att en polisanmälan görs (larmnummer för försvunna barn: 116 000).

Om barnet är missnöjd med sin gode man

Om barnet inte är nöjd med sin gode man ska barnet försöka samtala med gode mannen om vad det är som inte fungerar. Förslagsvis kan personal från boendet medverka vid samtalet. Det är viktigt att barnet har förtroende för gode mannen. Barnet och boendepersonalen kan dock ej kräva ett byte. Däremot kan överförmyndarnämnden besluta om ett byte om det framkommer att gode mannen misskött sitt uppdrag eller om barnet och gode mannen är överens om att ett byte ska ske. Så länge barnet är omyndigt och befinner sig i Sverige får det inte vara utan god man.

Klagomål på gode mannen bör inlämnas skriftligen till överförmyndarnämnden. Gode mannen ges därefter möjlighet att yttra sig kring de klagomål som framkommit.

Överförmyndarnämnden utreder därefter om gode mannen ska kvarstå eller om ett byte ska ske.

Tystnadsplikt

En god man har inte tystnadsplikt. Det beror på att den gode mannen träder i föräldrars ställe. Föräldrar har ingen tystnadsplikt och enligt lagstiftningen ska därför inte heller den gode mannen åläggas detta. Det ligger dock i uppdragets natur att den gode mannen inte för vidare vad barnet talat om i förtroende eller känsliga uppgifter som kan skada barnet.

Fullmakt

Uppdraget som god man är knutet till en viss person som har att utföra de uppgifter som ställföreträdarskapet innebär. Den gode mannen har därför inte behörighet att utfärda en fullmakt för att låta någon annan person överta det övergripande ansvaret för ställföreträdarskapet.

En utfärdad fullmakt blir dock gällande vid enstaka åtgärder som kräver specialkunskaper eller då det finns uttryckliga bestämmelser för den gode mannen att utfärda fullmakt vanligtvis; som fullmakt till det offentliga biträdet i asylärendet eller fullmakt till advokat om barnet begått eller utsatts för brott.

Arvodesregler fastställda av överförmyndarnämnden i Sollefteå kommun avseende god man för ensamkommande barn.

Överförmyndarnämnden har 2015-12-11 beslutat om schablonersättning till gode män fr.o.m. 2016-01-01 enligt följande:

Asylsökande innan PUT

Arvode (inkl.restid och obekvämlig arbetstid):	3000 kr/mån före skatt
<u>Övrig skattepliktig ersättning</u>	
Ersättning för utgifter (t.ex. telefon, porto, parkeringsavgifter):	300 kr/mån före skatt
Ersättning för bilkostnader	1000 kr/mån före skatt
<u>Summa</u>	<u>4300 kr/mån före skatt</u>

1 månad efter PUT och fram till SFVH

Arvode (inkl.restid och obekvämlig arbetstid):	2000 kr/mån före skatt
<u>Övrig skattepliktig ersättning</u>	
Ersättning för utgifter (t.ex. telefon, porto, parkeringsavgifter):	150 kr/mån före skatt
Ersättning för bilkostnader:	650 kr/km före skatt
<u>Summa</u>	<u>2800 kr/mån före skatt</u>

Arvode och ersättning utgår till god man för hel månad oberoende av när uppdraget påbörjats.

God man kan yrka om extra arvode om det inträffat något **extra ordinärt** som normalt sett inte ingår i uppdraget alternativt något som medfört väsentligt större tidsåtgång än för ett normalt uppdrag och det ska meddelas överförmyndarkansliet i förväg. Arvodet är 150 kr/tim.

Ersättning vid extraordinära insatser utanför länet: 1 dag: 150 kr x 14,5 tim.= 2175 kr före skatt och 2 dagar: 150 kr x 29 tim.= 4350 kr före skatt.

Följande insatser kan räknas till extra ordinära: utredningssamtal hos Migrationsverket på annan ort än Kramfors, deltagande vid rättegång och specialistsjukvård.

Övriga insatser kommer att bedömas restriktivt. Det är därför viktigt att den gode mannen funderar på vad som ingår i sitt uppdrag och inte vidtar resor, besök eller åtgärder som ligger utanför sitt uppdrag, eftersom detta inte ersätts utöver schablonen.

Hyrbil kan endast bokas vid insatser utanför länet.

God man kan yrka om extra ersättning för bilkostnader överstigande 30 mil/barn och månad. Ersättning 1,85 kr/km mot uppvisande av körjournal (som visar datum, färdväg, syfte med resan och körda km). Behöver ej meddelas i förväg.

God man kan yrka om extra ersättning för utgifter. Kvitton bifogas. Behöver ej meddelas i förväg.

Vid ersättning av förlorad arbetsinkomst ska lönebortfallet styrkas av arbetsgivaren.

Gode mannen lämnar in arvodesräkning **snarast efter varje månadsskifte, dock senast den 5:e**, för att utbetalning ska kunna ske månaden efter.

Kontaktuppgifter

Överförmyndarkansliet
Sollefteå kommun

Telefon: 0620-68 20 00
Telefontid måndag-fredag 09.30-11.30

E-post: overformyndarnamnden@solleftea.se